

עסק ביו"ד שהיא חלק ממבנה המילה ונכתבת גם בכתב המנוקד. מכאן ואילך נחזור ליו"ד המתווספת בכתב המלא).

במילים ממד, מצר, מרב, מחם, חמר, מחוש, אזור - ישנם חילוקי דעות אם להוסיף י'. אבל בצורת הרבים או בסמיכות שלהן, כגון: תלת ממדי, ממדי התופעה, בין המצרים, מצרי טיראן, מרביים, מחמים, מחושים - מוסכם וברור שאין להוסיף י' (אע"פ שהעולם רגילים לכותבן עם י'), מפני שהאות הראשונה מנוקדת בשווא ולא בצירי. גם המילים אזורי, אזורים - נכתבות ללא י' לאחר האות הראשונה, מפני שהיא אינה מנוקדת בצירי. המילה מכל מנוקדת בשווא (מְכֹל), וממילא אין לכותבה ב' (והוא הדין לנטיות כגון: מכלים, מכלית).

במילים להפך (וגם: הפך), תכף, מרוץ (ובנטיות: מרוצים וכדו'), נכר, ערני (ובנטיות: ערנות וכדו') - יש חילוקי דעות אם מוסיפים י' (ועדיף לא להוסיף).

המילים: הקל, מקל, הצר, הגן, מגפה, חברו, חצרו, רבנו, אמון (אֱמוּן), רחיים, יתרה, עצה, אליו (אֱלִיו), מאליו, דבקות, שלמות, ערבות, ספקות, מדרגה, עקדה, נרות, חלקנו, ארבעתנו - צריכות להיכתב כך (ולא כפי שיש כותבים: היקל, מיקל, היצר, היגן, מגיפה, חבירו, חצירו, רבינו, אימון, ריחיים, יתירה, עיצה, איליו, מאליו, דביקות, שלמות, עריבות, ספיקות, מדריגה, עקידה, נירות, חלקינו, ארבעתינו. הוספת ה-י' באה בד"כ בהשפעת המבטא האשכנזי). המילה הסב נכתבת בלא י' כאשר מדובר בפועל (כגון הסב את מבטו), אך במשמעות של שם הפעולה מתווספת י' (כגון הם ישבו בהיסב), ראה לעיל ד 3.

גם המילים כסלו, שלו (שָׁלוּ) נכתבות ללא י' (עיין לקמן אות ו). הקפד על כללי הכתיב המלא, ואת הדף ביו"דים אל תמלא.

ה. האם יש לכפול את האות ו' במילים כגון: ודאי, ורד, ויתור, ועדה, וילון, וידוי, ותיק? תשובה: כופלים את הו' העיצורית (= וי"ו שנהגית ולא באה כסימן של ניקוד), כאשר היא באה באמצע המילה (או לאחר אותיות השימוש מש"ה כל"ב), כגון: תקווה, אווז, בוודאי, הוורד, לוותר, בוועדה, לוילון, הווידוי, כוותיק. במקרים הבאים אין כופלים את הו' העיצורית: 1. בראש מילה, כגון: ודאי, ורד, ויתור, ועדה, וילון, וידוי, ותיק. 2. בסמיכות לו' אחרת, כגון מנוול (מְנוּל), לצוות (לְצוּוֹת), תקוות (תְּקוּוֹת), וועדה (וּוְעָדָה), ווילון (וּוִילוֹן). 3. כשיש מירכאות או גרשיים לפני הו', כגון: ה"ועד". 4. כשהיא בסוף המילה, כגון: כסלו, זיו, צו, קו (אבל בנטיות מכפילים את הו', כגון: קווים, קווי-).

ו. ענו או עניו? - מוסיפים י' לפני הו' העיצורית שבסוף המילה, במילים בלשון רבים שנוסף להן כינוי הקניין לנסתר, כיעוין לעיל אות א; וכן במילות יחס לנסתר כגון כלפיו,